

เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ ว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายภูมิธรรม เวชยชัย รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และพันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

พลตำรวจตรี นัทรวรรษ แสงเพชร สมาชิกวุฒิสภา และคณะ รวม ๙๒ คน เข้าชื่อเสนอคำร้อง คำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบต่อประธานวุฒิสภา (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องทั้งสองใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือแทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ทั้งที่เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เท่านั้น โดยร่วมกันเสนอเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ตรวจสอบกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ต่อที่ประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ แต่ที่ประชุมมีมติเลื่อนการพิจารณา เนื่องจากมีข้อถกเถียงเรื่องอำนาจการสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ต่อมาวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ ในการประชุม กคพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๖๘ ที่ประชุมมีมติโดยเสียงข้างมากรับเป็นคดีพิเศษเฉพาะความผิดฐานฟอกเงินและฐานเป็นอั้งยี่ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๐๙ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ส่วนความผิดคดีอาญาใดต่อเนื่องหรือเกี่ยวข้องกับคดีพิเศษดังกล่าว ย่อมเป็นคดีพิเศษตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง นอกจากนี้ กรมสอบสวนคดีพิเศษได้เผยแพร่เอกสารแถลงการณ์ ฉบับลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๘ เกี่ยวกับมติของ กคพ. ดังกล่าว อีกทั้งผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติกรรมอื่นที่ปรากฏในเอกสารข่าวและคลิปวิดีโอที่จัดทำขึ้นโดยสำนักข่าวหลายสำนัก แสดงให้เห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองมีลักษณะเป็นการแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กกต. โดยใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือ กลั่นแกล้ง กีดกัน ช่มชู้ และครอบงำสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ขัดต่อหลักการแบ่งแยกอำนาจและฝ่าฝืนหลักนิติธรรม ถือว่าผู้ถูกร้องทั้งสองไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีพฤติกรรมเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๕ ข้อ ๒๖ และข้อ ๒๗ รวมทั้งเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๔ (๑) (๔) (๕) ข้อ ๕ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) ข้อ ๖ (๑) (๒) (๕) ข้อ ๗ (๒) (๓) (๕) ข้อ ๘ (๒) (๕) ข้อ ๙ (๑) และข้อ ๑๐ (๑) (๒) (๓) (๕) (๖) (๙) เป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕)

ผู้ร้องจึงส่งคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยและมีคำขอให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่ รัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องไว้วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบ มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบเป็นกรณีที่สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๙๒ คน ซึ่งเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา เข้าชื่อร้องต่อผู้ร้องขอให้ส่งคำร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้อง ทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗ (๙) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีคำสั่งรับคำร้องไว้วินิจฉัย สำหรับคำขอให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่ รัฐมนตรี นั้น เห็นว่า ยังไม่ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง จึงไม่สั่งให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่

ส่วนคำขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัย นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๑ กำหนดให้ประเภทคดีที่จะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔๐ กำหนดรูปแบบของการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการวินิจฉัยตามแต่ละประเภทคดีซึ่งมิได้รวมถึงคดี ที่เกี่ยวกับการวินิจฉัยการสิ้นสุดลงของความเป็นรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ อีกทั้งในชั้นนี้ พฤติการณ์แห่งคดียังไม่ปรากฏความเสียหายที่จะเกิดขึ้นอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง หรือมีความรุนแรงอันใกล้จะถึง อันจะเป็นเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราว ก่อนการวินิจฉัย จึงยกคำขอตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๑ ประกอบข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๓๘

ต่อมาผู้ร้องยื่นคำร้องเพิ่มเติมและเอกสารประกอบ ขอให้ผู้ถูกร้องทั้งสองหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย เห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม ยังไม่ปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่ามีกรณีตามที่ถูกร้อง ในชั้นนี้ศาลรัฐธรรมนูญยังไม่สั่งให้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ หยุดปฏิบัติหน้าที่ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ และอำนาจสั่งและปฏิบัติราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมอันรวมไปถึงกรมสอบสวน คดีพิเศษ ข้อเท็จจริงปรากฏเหตุอันควรสงสัยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีกรณีตามที่ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคสอง จึงให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ หยุดปฏิบัติหน้าที่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเฉพาะในฐานะผู้กำกับดูแลกรมสอบสวนคดีพิเศษและรองประธานกรรมการคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ นับแต่วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๖๘ จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

ส่วนที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีภายหลังศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๖๘ นั้น เห็นว่า ขณะคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ความเป็นรัฐมนตรีของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี สิ้นสุดลงตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ เป็นผลให้รัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง ต่อมา มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งนายอนุทิน ชาญวีรกูล เป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๘ และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งรัฐมนตรีชุดใหม่ตามประกาศลงวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๘ โดยผู้ถูกร้องทั้งสองมิได้รับการแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรีอีก ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองจึงสิ้นสุดลงแล้ว แต่เหตุดังกล่าวเป็นคนละเหตุกับเหตุตามคำร้องนี้ นอกจากนี้ กรณีคำร้องในคดีนี้ยังมีประเด็นปัญหาการทับซ้อนระหว่างหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของ กกต. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ และปัญหาขอบเขตอันชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายซึ่งเป็นปัญหาละเอียดอ่อนอันส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในการบังคับใช้กฎหมายที่เที่ยงธรรม จึงพิจารณาคดีต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๑

๓. การชี้แจงของคู่กรณีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมและเอกสารประกอบสรุปว่า ในฐานะรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้กำกับการบริหารราชการแทนนายกรัฐมนตรีในกระทรวงยุติธรรม มีเพียงหน้าที่และอำนาจกำกับการบริหารราชการแผ่นดินของกระทรวงยุติธรรมโดยทั่วไป ไม่เคยเกี่ยวข้องหรือสั่งการหรือมอบหมายให้อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษคนใดดำเนินการในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นเพียงผู้ได้รับมอบหมายและมอบอำนาจให้ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการแทนนายกรัฐมนตรีใน กกพ. ซึ่งเป็นเพียงหนึ่งใน กกพ. หากได้มีอำนาจสั่งการอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว และไม่มีกรณีใดอันจะถือว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการก่อกวน แทรกแซง กดดัน ช่มชู้และครอบงำสมาชิกวุฒิสภาเพื่อประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และพวกพ้อง

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมและเอกสารประกอบสรุปว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีหน้าที่และอำนาจในการสั่งและปฏิบัติราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการกระทรวงยุติธรรมและกรมสอบสวนคดีพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ และเป็นรองประธานกรรมการคดีพิเศษโดยตำแหน่งตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ได้โอนุมัติหรือสั่งการให้บรรจุเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสืบสวนที่ ๑๕๑/๒๕๖๗ ในระเบียบวาระการประชุมของ กกพ. ไม่เคยสั่งการให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการเพื่อแทรกแซง หรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กกต. หรือใช้กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นเครื่องมือในการ

แทรกแซงกระบวนการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งไม่เคยให้ข้อมูลที่ทำให้สาธารณชนหลงเชื่อ ว่าได้มีการรับเรื่องเป็นคดีพิเศษ

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำ ความเห็นตามประเด็นที่ศาลกำหนด และจัดส่งข้อมูลพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และกำหนดให้มีการไต่สวนพยานบุคคลจำนวน ๑๐ ปาก รวมทั้งให้คู่กรณียื่นคำแถลงการณ์ปิดคดี

๔. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) หรือไม่

ผู้ร้องทั้งสองกล่าวอ้างว่า การเสนอคำร้องในคดีนี้ผู้ร้องใช้สิทธิโดยไม่สุจริต เนื่องจากผู้เข้าชื่อเสนอ คำร้องต่อผู้ร้องในคดีนี้เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในเรื่องที่กรมสอบสวนคดีพิเศษกำลังดำเนินการสอบสวน นั้น เห็นว่า ในคดีทางกฎหมายมหาชน การใช้สิทธิโดยไม่สุจริตย่อมเป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาว่าการใช้สิทธิ โดยไม่สุจริตในกรณีนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของผู้ร้องเท่านั้นหรือเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ ส่วนรวมด้วย หากศาลเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้ร้องเท่านั้นศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะไม่พิจารณา ในประเด็นหลักแห่งคดีได้ แต่หากเรื่องนั้นมีใจเรื่องของผลประโยชน์เฉพาะของผู้ร้องแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ประโยชน์ส่วนรวมด้วย ศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาประเด็นหลักแห่งคดีต่อไปได้ ดังนั้น เมื่อคำร้องคดีนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับประโยชน์ของสังคมโดยรวม ศาลย่อมมีดุลพินิจที่จะพิจารณาประเด็นนี้ต่อไป ดังนั้น เมื่อการใช้สิทธิของผู้ร้องในกรณีนี้เป็นการเสนอคำร้องตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง กรณีถือได้ว่าการใช้สิทธิของผู้ร้องเป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว และศาลย่อมมีอำนาจที่จะพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ต่อไป

พิจารณาแล้วเห็นว่า ด้วยเหตุที่จริยธรรมเป็นข้อประพฤติปฏิบัติ หลักเกณฑ์ หรือมาตรฐาน ความประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม ชอบธรรม และเป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ ซึ่งเป็นสำนึกความรับผิดชอบส่วนบุคคลของแต่ละคนที่อยู่ในบทบาท ฐานะ หรือตำแหน่งต่าง ๆ ยึดถือปฏิบัติ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) กำหนดกรอบจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีและ หลักเกณฑ์ทั้งสองประการจำเป็นต้องพิจารณาให้สอดคล้องกัน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) บัญญัติให้ รัฐมนตรีต้อง “มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” การมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ย่อมหมายความว่า รัฐมนตรีต้องไม่มีพฤติกรรมที่บกพร่องจากมาตรฐาน หรือ “ขาดความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์” ไม่มีสิ่ง บังชี้ถึงความประพฤติไม่สุจริต หรือพฤติกรรมบิดเบือนเพื่อให้ตนเองได้ไปซึ่งผลประโยชน์ของส่วนรวม หรือของบุคคลอื่นโดยมิชอบ แต่ไม่ถึงกับต้องแสดงให้เห็นปรากฏว่าบุคคลนั้นมีความประพฤติดีงามอย่างชัดเจน เพียงไม่ประพฤติตนให้ “ขัดแย้งกับสิ่งที่สังคมคาดหวังอย่างชัดเจน” ความประจักษ์ในที่นี้จึงหมายถึงไม่มี พฤติกรรมที่ปรากฏในทางมิชอบหรือไม่สอดคล้องกับภารกิจหน้าที่ของรัฐมนตรีที่ต้องรักษาผลประโยชน์ ของประเทศชาติและประชาชนเป็นส่วนรวม ส่วนที่ต้อง “ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) เป็นกรณีเฉพาะเจาะจง

ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑

สำหรับการดำเนินการสืบสวนสอบสวนกระบวนการเลือกสมาชิกวุฒิสภานั้น รัฐธรรมนูญกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ กกต. ไว้อย่างชัดแจ้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ กำหนดให้ กกต. มีหน้าที่และอำนาจควบคุมดูแลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และมีอำนาจสืบสวนหรือไต่สวนตามที่จำเป็นหรือที่เห็นสมควร และมาตรา ๔๙ กำหนดว่าเมื่อความปรากฏต่อ กกต. ว่าหน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนได้รับเรื่องการกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองไว้พิจารณา และ กกต. เห็นว่า เป็นการสมควรที่ กกต. จะดำเนินการเอง ให้ กกต. มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐหรือพนักงานสอบสวนโอนเรื่องหรือส่งสำนวนการสอบสวนเกี่ยวกับความผิดนั้นมาให้ กกต. เพื่อดำเนินการต่อไป ข้อเท็จจริงตามการไต่สวนของศาลรัฐธรรมนูญปรากฏว่า กรณีนี้ กกต. จะดำเนินการเองเพียงแต่ กกต. ยังไม่ได้เรียกสำนวนการสอบสวนจากกรมสอบสวนคดีพิเศษมารวมพิจารณา อีกทั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษทราบข้อเท็จจริงแต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องทั้งสองสั่งการหรืออยู่เบื้องหลังการเสนอเรื่องร้องเรียน การสืบสวนข้อเท็จจริงการนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการคดีพิเศษเพื่อมีมติรับเป็นคดีพิเศษ รวมถึงการดำเนินการสืบสวนสอบสวน ระหว่างกรมสอบสวนคดีพิเศษและ กกต. นอกจากนี้ การประชุม กคพ. เป็นการปฏิบัติงานในรูปแบบกรรมการ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องทั้งสองข่มขู่สั่งการ ชี้นำ หรือปิดกั้นการแสดงความคิดเห็น ก้าว่ายหรือแทรกแซง หรือใช้อำนาจสั่งการกรมสอบสวนคดีพิเศษและ กคพ. ให้นำเรื่องเข้าประชุมและมีมติรับไว้เป็นคดีพิเศษเพื่อเป็นเครื่องมือแทรกแซงหรือครอบงำหน้าที่และอำนาจของ กกต. ในการตรวจสอบการเลือกสมาชิกวุฒิสภา กรณีไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องทั้งสองมีพฤติการณ์ตามข้อกล่าวหาว่าไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์อันเป็นการขาดคุณสมบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๔) หรือมีพฤติกรรมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ ประกอบข้อ ๕ ข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๑๑ ข้อ ๑๒ ข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ ข้อ ๑๖ ข้อ ๑๗ ข้อ ๒๑ ข้อ ๒๕ และข้อ ๒๖ ไม่มีการกระทำต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ (๕) อันจะเป็นเหตุให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔)

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๔) และ (๕) อย่างไรก็ตาม ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องทั้งสองสิ้นสุดลงไปก่อนแล้วตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๑๗/๒๕๖๘ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) ประกอบมาตรา ๑๗๐

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม นายวิรุฬห์
แสงเทียน นายจิรนิติ หะวานนท์ นายนภดล เทพพิทักษ์ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ นายอุดม รัฐอมฤต
นายสุเมธ รอยกุลเจริญ และนายสรารุจ ทรงศิริไล

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๔๓ ตอนที่ ๑๔ ก วันที่ ๑๙
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบสำนวน

นายธีรชัย เทียมทอง

นางสาวกัญต์กนิษฐ์ คณศโภคิน

นายชัยธร หัตถกรรม ผอ.สค.๔

นางสาวไปรยา ทศนสกุล ผชช. ด้านคดี

ย่อโดย นางสาวกัญต์กนิษฐ์ คณศโภคิน

นักวิชาการคดีรัฐธรรมนูญปฏิบัติการ

นายอดิเทพ อุษะพัฒน์ รอง ลสร. ตรวจ

นางสาวร่มปรางค์ สวมประจำ ลสร. ตรวจ